

הרחבת האיחוד האירופי (1.5.04) – עיקרי מידע והשלכות

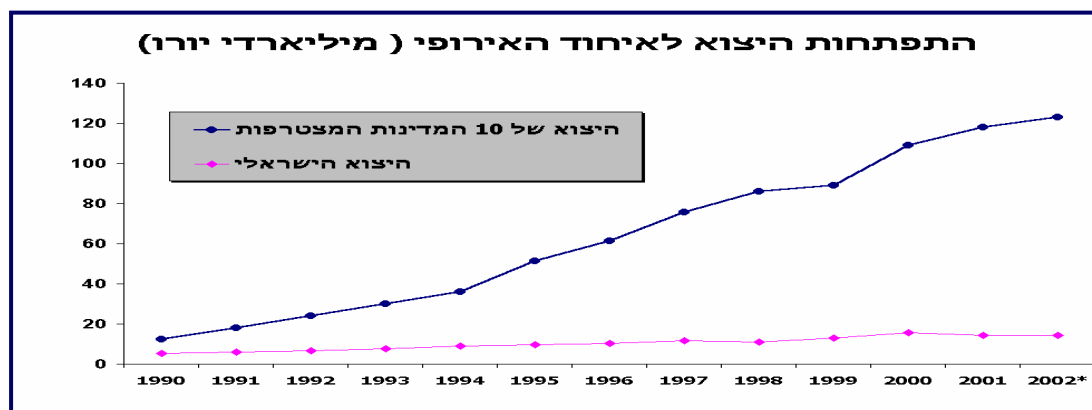
כתבו וערכו: בועז הירש, עו"ד – ממונה מח' הסכמי סחר בילטרליים מינהל סחר חוץ, מ. התמ"ת boaz@moit.gov.il
 יהושע (ג'וש) פלג, עו"ד – ס' ממונה מח' הסכמי סחר בילטרליים, מינהל סחר חוץ, מ. התמ"ת peleg@moit.gov.il

רונית קן-סמנכ"ל סחר חוץ, מ. התמ"ת: בתאריך 27.1.2003 ערך מינהל סחר חוץ כנס בהשתתפות נציגי ממשלה, תעשייה ואקדמיה אשר דן בהיערכות ישראל להרחבת הא"א. הכנס הגדיר הסוגיות אשר לפתירתן יש להיערך ואובחנו האתגרים אשר ההרחבה מציבה בפנינו. בעקבות הכנס התבצע שת"פ בין משרד התמ"ת ומשרד החוץ אשר עיקרו היערכות לביטול הסכמי הסחר והסכמים כלכליים נוספים בין ישראל והמצטרפות, והכללתם במסגרת ההסכם בין ישראל והא"א. משרד התמ"ת ומשרד החקלאות ניהלו יחד וסיימו את המו"מ לפיציים בגין הרחבת הא"א, אשר עיקר קבלת הטבות חקלאיות נוספות. וכן בשיתוף עם משרד המשפטים אנו מאתרים כל החקיקה הישראלית הנדרשת לשינוי בעקבות ההרחבה. בנוסף, אנו עובדים ביחד עם התעשייה לאיכון וניצול ההזדמנויות העסקיות אשר אירוע היסטורי זה מציב בפנינו. אני מקווה שדף מידע זה יספק לכם תמונת מצב עדכנית על ההרחבה והשפעותיה המגוונות.

ישראל	האיחוד האירופי	10 המצטרפות	
6	380	74	אוכלוסיה (מיל.)
110	8,700	365	תמ"ג (מיליארד יורו)
2.2	2.4	4	שיעורי צמיחה תמ"ג ריאלי ב-5 השנים האחרונות (ממוצע, ב-%)
62	2,013	345	היקף סחר עם העולם (מיליארדי יורו 2002)

בחודש מאי 2004 צפויות להצטרף לשורות האיחוד האירופי להלן-הא"א), 10 מדינות חדשות, והן: פולין*, הונגריה*, צ'כיה*, סלובקיה*, סלובניה*, ליטא, לטביה, קפריסין ומלטה (* מדינות עימן יש לישראל כיום הסכם סחר חופשי).

עם סיום תהליך ההרחבה נראה גוש כלכלי המונה 25 מדינות וכ- 450 מיליון איש. צופים שההרחבה תביא לגידול בתוצר של 10 מיליארד יורו עבור הא"א ו- 23 מיליארד יורו עבור המצטרפות.

מה תהא המסגרת בה יתנהל הסחר עם המצטרפות לאחר כניסתן לא"א?

בתאריך 1.5.04, תאריך ההרחבה, יתבטלו הסכמי האס"ח של ישראל עם חמשת המדינות המועמדות עימן לישראל יש הסכם אס"ח (פולין, סלובקיה, צ'כיה, סלובניה והונגריה). מתאריך 1.5.04 ינוהלו יחסי הסחר של ישראל עם 10 המדינות במסגרת הסכם האסוציאציה שבין ישראל והא"א.

מה יהיו כללי המכס אשר יחולו ביצוא וביבוא למדינות המצטרפות?

החל מתאריך ההרחבה פרוטוקול המכס של ההסכם בין ישראל והא"א יחול גם על יצוא ויבוא ל-10 המצטרפות. פירושו של דבר כי על מנת לזכות בהטבות המכסיות הכלולות בהסכם יש לעמוד בכללי המקור הנקובים בהסכם.

בהתאם להסכם הסחר בין ישראל והא"א לא ניתן יהא לקבל הישבון על מוצר המיוצא לכ"א מהמדינות החברות בא"א עם תעודת מקור (יורו 1).

סחורה המיוצאת למדינות המצטרפות עימן יש לישראל הסכם אס"ח לפני ה- 1.5.04, ולה תעודת מקור בהתאם להסכם הסחר בין ישראל והמצטרפת עד אותו תאריך, הרי שתעודת המקור תהא בתוקף עד לתאריך 1.9.04.

ניתן יהא להוציא תעודות מקור באופן רטרואקטיבי עד לתאריך 1.9.04 בגין סחורות אשר יכנסו למצטרפות עימן יש לישראל הסכם סחר כיום, בתנאי שיכנסו עד לתאריך 1.5.04.

שת"פ המכסי המהווה חלק מהסכמי הסחר עם חמשת המצטרפות, יהיו בתוקף עד 3 שנים לאחר תאריך ההרחבה, מכיוון שהסכמים אלו מאפשרים לערוך אימות עד 3 שנים אחורנית. מידע נוסף ניתן למצוא באתר הבא:

http://europa.eu.int/comm/taxation_customs/publications/info_doc/info_doc.htm

אגף המכס והמע"מ הישראלי נמצא כעת בהכנה של כללים מקבילים ליבוא ארצה הצפויים להתפרסם בקרוב.

האם ישראל תקבל פיצוי בגין ההרחבה?

משרד התמ"ת ומשרד החקלאות ניהלו מ"מ עם נציבות הא"א מו"מ לפיצוי בגין ההרחבה. ישראל קיבלה ההטבות הבאות בתחום המזון המעובד:

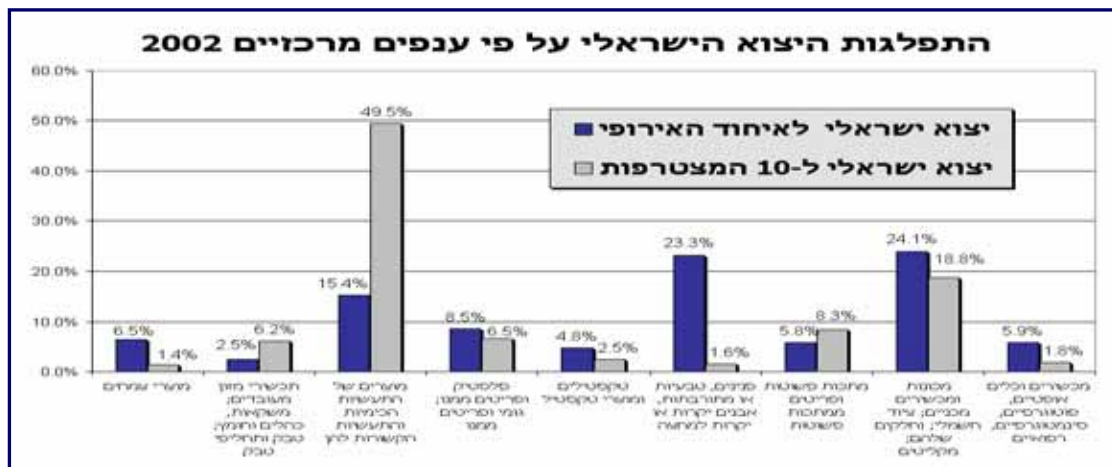
1300 טון בפטור ממכס לתערובות מיצים (ex 20090)

350 טון בפטור ממכס למיצי ירקות (200980)

150 הקטולטר יין (220421)

80 טון תבלינים בפטור ממכס (094019-90)

150 טון שום קפוא (20049098)

רכש ציבורי

כניסת המועמדות לא"א פירושה נטילת כל המחויבויות הבינ"ל של הא"א. בין היתר, המועמדות תצטרך להיכנס להסכם הרכישות הממשלתיות (GPA) במסגרת ארגון הסחר העולמי. פירושו של דבר, פתיחת שווקי הרכש הממשלתי בפני המדינות החברות בהסכם, אשר ישראל הינה אחת מהן. אי לכך, חברות ישראליות ייהנו ממעמד זהה לזה של חברות מקומיות בהתמודדות על מכרזי רכש ציבורי.

נדגיש כי עדיין לא נקבע לכך תאריך. נכון להיום הגישו היום המצטרפות רשימה של משרדי ממשלה, רשויות וגופים ציבוריים אשר יהיו כפופים להסכם ה-GPA. רשימה זו עדיין דורשת אישור המדינות החברות בהסכם כולל ישראל.

ניתן לראות הרשימה באתר: http://europa.eu.int/eur-lex/en/archive/2003/1_23620030923en.html

ישראל והקרנות האירופיות במדינות המצטרפות

הא"א ימשיך להפעיל את קרנות סיוע החוץ הפועלות כבר כיום במדינות המועמדות, גם לאחר הצטרפות לא"א. עם זאת, בעוד שחברות ישראליות לא יכולות להשתתף כיום במכרזים במסגרת קרנות סיוע חוץ למז' אירופה, הרי שעם כניסת המועמדות לא"א, יהפכו קרנות אלו להיות חלק מהקרנות המבניות. חברות ישראליות זכאיות להשתתף במכרזים המוצעים במסגרת הקרנות המבניות, בכפוף להסכם ה-GPA ולדירקטיבות הרכש הציבורי האירופאי.

קרנות סיוע החוץ עליהן מדובר הינן: PHARE (סיוע כלכלי וחברתי), SAPARD (סיוע חקלאי), ISPA (תשתיות תחבורה וסביבה).

http://europa.eu.int/comm/regional_policy/funds/ispa/docum_en.htm

<http://europa.eu.int/comm/enlargement/pas/phare/index.htm>

<http://europa.eu.int/comm/enlargement/pas/sapard.htm>

המדינות המצטרפות יקבלו בין השנים 2004-2006 סיוע מהא"א בשווי 24 מיליארד יורו. להלן פירוט חלוקת הכספים המיועדת בין המדינות, בהתאם לקרנות השונות (structural funds, cohesion funds).

מדינה	Objective 1 – Structural fund*	Cohesion fund**	תחומי עדיפויות למימון במסגרת הקרנות
צ'כיה	1,454.27	936.05	תשתיות, פיתוח משאבי אנוש, פיתוח כפרי
אסטוניה	371.36	309.03	פיתוח משאבי אנוש, תמיכה לחקלאות, שיפור תשתיות
קפריסין	0	53.94	
לטביה	625.5	515.43	חדשנות עסקית, הכשרת עובדים ופיתוח כפרי
ליטא	895.17	608.17	שיפור תשתיות, פיתוח משאבי אנוש, פיתוח כפרי וחקלאות
הונגריה	1,995.72	1,112.67	שיפור תשתיות תחבורה ואיכות סביבה, משאבי אנוש ותעסוקה
מלטה	63.19	21.94	שיפור תחרות עסקית ופיתוח כפרי
פולין	8,275.81	4,178.6	חברות, הון אנושי ותשתיות
סלובניה	237.51	188.71	משאבי אנוש, שינוי מבני בחקלאות, שיפור תחרותיות בסקטור הייצור
סלובקיה	1,041.04	570.5	תשתיות בסיסיות

הנתונים הינם במיליוני יורו

* Objective 1 סיוע לפיתוח והתאמה מבנית של אזורים המפגרים מאחור – תל"ג לנפש נמוך מ- 75% מהממוצע הקהילתי.

** קרן התומכת בפרייקטים בתחום איכות הסביבה ותשתיות תחבורה באזורים בהם רמת התמ"ג נמוכה מ- 90% מהממוצע הקהילתי.

אלו הזדמנויות עסקיות יוצרת ההרחבה?

כניסת המועמדות לא"א פירושה התחיבות של הא"א להביאן לרמות מערב אירופאיות במספר תחומים, בעיקר תחבורה ואיכות סביבה. החקיקה האירופאית אשר המועמדות אימצו כתנאי כניסה לא"א, פירושה יישום שינויים מבניים בהיקף ניכר על מנת לעמוד בדרישות המע' אירופאיות.

לדוגמא, בתחום איכות הסביבה: ההרחבה פירושה הרחבת הגוש "הירוק" הגדול בעולם. הא"א דורש מהמצטרפות לאמץ וליישם 149 חוקים בתחום איכות הסביבה. מוערך כי על מנת לעמוד בהתחייבויותיהן יצטרכו המועמדות להעלות את היקף ההשקעה באיכות הסביבה העומד כיום על פחות מ-2% מהתל"ג שלהן ללמעלה מ-3% מהתל"ג. סך ההשקעות הנדרשות בתחום זה נאמדות בכ-100 מיליארד יורו. הפרויקטים צפויים בעיקר בתחומים של: מחזור אשפה, חשמל נקי וטיפול במים ושפכים.

האם המצטרפות תחשבה מדינות חברות לכל דבר ודבר?

המצטרפות הינן מדינות חברות בא"א לכל דבר ודבר, אך חשוב להדגיש כי יש מספר תחומים בהם ניתנו למצטרפות מספר תקופות התאמה (transition period) לאימוץ חוקי/דרישות הא"א, או לחילופין לקח הא"א במספר מקרים תקופות התאמה עד שיכיר באישורים הניתנים ע"י רשויות מסוימות במצטרפות. בנוגע לחופש תנועת סחורות הרי שבחמש מדינות (קפריסין, ליטא, פולין, סלובניה ומלטה) ניתנה תקופת התאמה (אשר אורכה משתנה ממדינה למדינה) לגבי הכרה באישור שיווק תרופות הניתן באותן מדינות, ובפולין ניתנה גם תקופת התאמה להכרה ברישוי מוצרים רפואיים.

יש לשים לב, כי לדבר יכולה להיות השפעה על מתן אישורי יבוא ממשרדי ממשלה בישראל. אלו בד"כ מכירים באישורי יבוא המגיעים מהא"א. כאן קיימת האפשרות שמוצר המגיע ממדינה מצטרפת לא יוכר באופן אוטומטי, אלא ייבדק לגופו.

מידע נוסף בנושא ניתן למצוא באתר:

<http://europa.eu.int/comm/enlargement/negotiations/chapters/index.htm>